

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Malého a soudkyň JUDr. Michaely Svobodové a Mgr. Moniky Kyselové ve věci žalobce
 , nar. , byterr zastoupeného Mgr. Alešem Buriankem, advokátem se sídlem Praha 1, Vodičkova 28, proti žalovanému **Nemocnice Kyjov, příspěvková organizace**, IČ: 00226912, se sídlem Kyjov, Strážovská 1247/22, zastoupenému JUDr. Oldřichem Navrátilem, advokátem se sídlem Kyjov, Svatoborská 363, o určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Hodoníně ze dne 19. března 2015, č. j. 13 C 15/2012-317,

t a k t o:

Rozsudek soudu I. stupně se **ruší** a věc se **vrací** soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem soudu I. stupně bylo určeno, že výpověď z pracovního poměru ze dne 23. 9. 2011, kterou dal žalovaný jako zaměstnavatel žalobci jako zaměstnanci, je neplatná (výrok I.) a žalovaný byl zavázán k povinnosti zaplatit do tří dnů od právní moci rozsudku na náhradě nákladů řízení žalobci k rukám jeho zástupce částku 69.520,42 Kč (výrok II.) a České republice – Okresnímu soudu v Hodoníně částku 11.363 Kč (výrok III.).

Soud I. stupně tak rozhodl o žalobě, jíž se žalobce domáhal určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, k níž žalovaný přistoupil dopisem ze dne 23. 9. 2011 z důvodu nadbytečnosti. Neplatnost výpovědi z pracovního poměru žalobce spařoval v tom, že důvodem výpovědi nebyla organizační změna spočívající ve zrušení psychiatrické ambulance, ale skutečnost, že žalobce jako zaměstnanec žalovaného a jako předseda občanského sdružení Občané za Nemocnici Kyjov otevřeně kritizoval tehdejší vedení nemocnice a inicioval založení Odborové organizace Nemocnice Kyjov, jíž se stal funkcionářem, a též to, že k výpovědi z pracovního poměru žalovaný přistoupil přes nesouhlas této odborové organizace.

Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že žalobce u žalovaného pracoval na základě pracovní smlouvy ze dne 20. 2. 2007 ve znění její změny ze dne 30. 5. 2008 jako psychiatr na integrované psychiatrické ambulanci žalovaného, že dne 22. 9. 2011 rozhodl ředitel žalovaného o zrušení psychiatrické ambulance ke dni 30. 11. 2011 vzhledem k výsledkům analýzy, která ukázala, že provoz psychiatrické ambulance je ekonomicky ztrátový, její kapacita byla za posledních 12 měsíců využita jen na 70% a za období 1-7/2011 vyprodukovala ztrátu 119.172 Kč, že rozhodnutí o zrušení psychiatrické ambulance ze dne 22. 9. 2011 žalovaný zaslal na vědomí Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, že dopisem ze dne 23. 9. 2011, který žalobce téhož dne odmítl převzít, žalovaný s žalobcem rozvázal

pracovní poměr výpovědí z důvodů uvedených v rozhodnutí o zrušení psychiatrické ambulance ze dne 22. 9. 2011, že 9. 9. 2011 ředitel žalovaného požádal nově vzniklou Odborovou organizaci Nemocnice Kyjov, jíž byl žalobce předsedou, o souhlas s výpovědí pro žalobce, že dopisem ze dne 19. 9. 2011 odborová organizace souhlas s výpovědí odmítla udělit s tím, že se dle jejího názoru jedná o účelovou záležitost směřující k odstranění žalobce, který se stal pro žalovaného nepohodlným, že žalobce dopisem ze dne 27. 9. 2011 vyjádřil nesouhlas s výpovědí a trval na dalším zaměstnávání. Dále vyšel ze zjištění, že výpovědí z pracovního poměru předcházela kritika tehdejšího vedení žalovaného, která byla medializována jak v regionálním (Nové Slovácko, Hodonínský deník, Brněnský deník), tak celostátním tisku (Deník Právo, Mladá fronta DNES) a též v internetových médiích (www.tribune.cz, www.zdn.cz, www.regiony24.cz, www.domaci.eurozpravy.cz), že mezi jednoho z hlavních kritiků tehdejšího vedení žalovaného v čele s ředitelem

patřil právě žalobce, že žalobce byl jedním z hlavních iniciátorů založení občanského sdružení Občané za Nemocnici Kyjov, které požadovalo odvolání tehdejšího ředitele žalovaného, jeho náměstkyně pro ošetřující péči a mluvčího, že v tisku byl řešen mimo jiné též záměr žalovaného zrušit psychiatrii, který byl dáván do kontextu s tím, že se žalovaný takto hodlá zbavit svého největšího kritika, tj. žalobce, že nesouhlas s postupem tehdejšího vedení žalovaného vyústil až k tomu, že dne 28. 11. 2011 byla zaevidována Krajským úřadem Jihomoravského kraje petice s podpisy 7.361 občanů, a že tehdejší ředitel žalovaného ke dni 31. 1. 2012 na svou funkci rezignoval. Vyšel rovněž ze zjištění, že o ekonomické situaci jednotlivých oddělení žalovaného bylo na poradách primářů a vedoucích pracovníků hovořeno pouze obecně bez toho, aby byla činěna nějaká opatření, že podkladem pro rozhodnutí o zrušení psychiatrické ambulance byly pouze výstupy z ekonomického systému, nikoli analýza, která by tyto výstupy zkoumala a hodnotila, že žádná jiná řešení ztrátovosti psychiatrické ambulance než její zrušení zvažována nebyla, že Integrovaná psychiatrická ambulance, která byla u žalovaného zřízena v letech 2005-2007, fungovala jak pro ambulantní klientelu, tak pro lůžková pracoviště (zejména pro konziliární činnost) a byla využívána též pro další programy zaměřené na zaměstnance žalovaného, přičemž tyto aktivity představovaly ve fungování ambulance „nepočitatelnou položku“, a pokud by byly zajištěny někým „zvenčí“, bylo by nutno za ně zaplatit, že u žalovaného byla v posuzovaném období zrušena též další oddělení a to rentgenologické pracoviště na plicním oddělení (rozhodnutím ze dne 22. 9. 2011 z důvodu nerentabilnosti pracoviště v souvislosti se zpracováním RTSG snímků v digitalizované podobě), z důvodu chybějícího obsazení zubním lékařem a nedostatku financí na obnovu zastaralého vybavení ordinace došlo ke dni 31. 12. 2011 ke zrušení ordinariátu ústní, čelistní a obličejové chirurgie, že o ukončení provozu zubní ordinace měl podle zápisu z porady vedoucích pracovníků žalovaného ze dne 31. 5. 2011 ředitel žalovaného jednat s _____, který byl v té době „radním Jihomoravského kraje“, a že po zrušení psychiatrické ambulance se žalovaný s nabídkou na spolupráci obrátil na soukromého lékaře _____ který v prostorách žalovaného, které má pronajaty za částku 1.900 Kč měsíčně, provozuje psychiatrickou ambulanci do současnosti.

Na základě uvedených zjištění poté, co dovodil, že žaloba byla podána včas (tj. ve lhůtě stanovené v § 72 zákoníku práce) a výpověď z pracovního poměru, k níž žalovaný přistoupil

dopisem ze dne 23. 9. 2011, splňuje veškeré formální náležitosti (byla učiněna písemně, byla žalobci řádně doručena a důvod výpovědi v ní byl řádně skutkově vymezen), soud I. stupně dospěl k závěru, že jednání žalovaného směřující k ukončení pracovního poměru se žalobcem lze považovat za zneužití práva dle § 14 odst. 1 zákoníku práce. Cílem jednání žalovaného dle soudu I. stupně totiž nebylo dosažení účelu sledovaného právní normou, ale úmysl způsobit druhému účastníku pracovněprávního vztahu škodu, na což lze usuzovat z okolností, za kterých k přijetí rozhodnutí o zrušení psychiatrické ambulance a k ukončení pracovního poměru s žalobcem došlo. Zde soud I. stupně vyšel zejména z úzké časové návaznosti mezi napjatou situací mezi tehdejším vedením žalovaného, zaměstnanci, kteří ho kritizovali i znepokojenou veřejností, která vrcholila v 8/2011, o čemž svědčí široká medializace situace v řadě médií, a též z toho, že žalobce byl jedním z nejaktivnějších odpůrců a kritiků tehdejšího vedení žalovaného, že o zrušení psychiatrické ambulance bylo rozhodnuto, aniž by bylo předtím o takové kroku uvažováno, aniž by byla k dispozici analýza ztrátovosti psychiatrické ambulance, aniž by bylo zrušení psychiatrické ambulance předem projednáno s odbory nebo se zřizovatelem žalovaného. Rozhodnutí žalovaného o zrušení psychiatrické ambulance tak dle soudu I. stupně ve skutečnosti nesledovalo zlepšení hospodaření žalovaného, ale bylo pouze záminkou pro ukončení pracovního poměru s žalobcem, který se pro tehdejší vedení žalovaného stal pro své kritické postoje vůči němu nepohodlným. Z uvedených důvodů proto soud I. stupně uzavřel, že výpověď z pracovního poměru, k níž žalovaný přistoupil dopisem ze dne 23. 9. 2011, je neplatná. Dalším důvodem neplatnosti výpovědi je dle soudu I. stupně i skutečnost, že k ní žalovaný přistoupil před nesouhlas odborové organizace, již byl žalobce funkcionářem. V této souvislosti soud I. stupně dospěl k závěru, že na žalovaném bylo možno spravedlivě požadovat, aby žalobce i nadále zaměstnával. K tomuto závěru dospěl na základě skutečnosti, že žalovaný před rozhodnutím o zrušení psychiatrické ambulance neučinil žádné kroky, které by její jím tvrzené nepříznivé hospodářské výsledky mohly zlepšit, přičemž pokud i sám žalovaný připustil, že provozování psychiatrické ambulance je výnosné, nelze se nedomnívat, že po přijetí personálních či jiných opatření by nebylo možno situaci psychiatrické ambulance zlepšit. Ze všech uvedených důvodů soud I. stupně žalobě na určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru vyhověl a o nákladech řízení rozhodl podle jeho výsledku dle § 142 odst. 1 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku se odvolal žalovaný, který se závěry soudu I. stupně nesouhlasí a vytýká mu, že vzal při svém rozhodování v úvahu jen některé skutečnosti, které navíc vytrhl z celkového kontextu. Předně žalovaný poukázal na to, že rozhodnutí o organizační změně není právním, nýbrž faktickým úkonem, které soud není oprávněn přezkoumávat. Pokud soud I. stupně dospěl k závěru, že rozhodnutí o zrušení psychiatrické ambulance žalovaný sledoval jiné cíle, než dosažení účelu sledovaného právní normou, a že jednání žalovaného směřující k ukončení pracovního poměru s žalobcem lze proto považovat za zneužití práva dle § 14 zákoníku práce, není dle žalovaného tento závěr přezkoumatelný a s ohledem na to, že soud I. stupně neprovedl žalovaným navržené důkazy, též předčasný. V této souvislosti žalovaný stejně jako v řízení před soudem I. stupně poukázal na dlouhodobou vysokou ztrátovost psychiatrické ambulance, jejímž vedoucím pracovníkem byl po celou dobu žalobce, a na to, že žalovaný neměl žádný rozumný důvod nepříznivý dopad spojený s provozováním psychiatrické ambulance dále tolerovat. Uvedl rovněž, že povinnost

provozovat psychiatrickou ambulanci nevyplývala z žádného obecně závazného předpisu ani z rozhodnutí či pokynu zřizovatele, že u žalovaného se jednalo o naprosto okrajový zdravotnický obor, který se podílel na zdravotnických výkonech žalovaného 1,1 %, že i sám žalobce nepopřel, že psychiatrická ambulance byla ve ztrátě, že soud popsal, z jakých zdrojů při ekonomickém vyhodnocení psychiatrické ambulance vycházel a vysvětlil, že tyto podklady byly pravidelně předkládány též primářům. Žalovaný je proto přesvědčen o tom, že pokud soud I. stupně neprovedl znalecký posudek k posouzení otázky hospodaření psychiatrické ambulance, neměl dostatek podkladů pro závěr, který učinil, tj. pro závěr, že žalovaný svým jednáním zneužil své postavení v pracovněprávních vztazích ve smyslu § 14 zákoníku práce. Za nepřezkoumatelný označil žalovaný též závěr soudu I. stupně o tom, že na žalovaném bylo možno spravedlivě požadovat, aby žalobce i nadále zaměstnával. Zdůraznil, že žalobce byl poživitelem starobního důchodu a provozoval nestátní zdravotnické zařízení, a proto, i když ukončení pracovního poměru u žalovaného na žalobce nepochybně mělo dopad, neocítl se ani po skončení tohoto pracovního poměru bez finančního zabezpečení. Dále žalovaný vyslovil svůj názor, že účelově se v posuzovaném případě choval žalobce, který v době, kdy se začal zajímat o ekonomickou situaci psychiatrické ambulance, inicioval založení další odborové organizace přesto, že zde působily již tři jiné odborové organizace. Takovéto jednání žalobce dle žalovaného koliduje s § 14 zákoníku práce a žalovaný jím sledoval jediné, a to zkomplikování situace žalovanému při řešení pracovní právní problematiky s ohledem na přijaté rozhodnutí o organizační změně. Soud I. stupně proto dle žalovaného nepostupoval správně, pokud neprovedl navrhovaný důkaz, a to dotaz na další odborové organizace v té době u žalovaného působící, zda je žalobce požádal o pomoc v pracovněprávních vztazích a zda tyto organizace situaci projednávaly a s jakým výsledkem, neboť bez znalosti těchto skutečností nelze dle žalovaného přijmout závěr o potřebnosti založení další odborové organizace, které inicioval žalobce. S ohledem na uvedené skutečnosti žalovaný navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, event. aby jej změnil a žalobu zamítl.

Žalobce ve vyjádření k odvolání navrhl potvrzení napadeného rozsudku, neboť soud I. stupně po provedeném rozsáhlém dokazování velmi podrobně zvažoval všechny důkazy a své úvahy, které jej vedly ke správnému závěru o neplatnosti výpovědi, těmito důkazy komplexně podepřel. Žalobce se ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že jednání žalovaného směřující k ukončení pracovního poměru s žalobcem bylo v rozporu s § 14 odst. 1 zákoníku práce, což je patrné nejen z časové souslednosti událostí té doby s tím, že žalovaný v řízení neprokázal reálnou existenci důvodu výpovědi a též neprokázal, že na něm nebylo možno spravedlivě požadovat, aby žalobce nadále zaměstnával. K argumentaci žalovaného o tom, že důvodem zrušení psychiatrické ambulance byla její ztrátovost, žalobce uvedl, že do ztráty, kterou žalovaný přičítá psychiatrické ambulanci, byly kalkulovány ztráty celé nemocnice včetně odměn managementu, nicméně i bez ohledu na tuto skutečnost, je třeba konstatovat, že v roce 2011 byla ztráta v hospodaření psychiatrické ambulance na úrovni 78 % oproti roku 2010 a na úrovni 64 % roku 2009. Z uvedeného dle žalobce vyplývá, že v roce 2011 došlo ke zlepšení ekonomických ukazatelů psychiatrické ambulance a údaje o její ztrátě 442.737 Kč ke dni 30. 11. 2011, na které se odvolává žalovaný, jsou zcela nepodložené a nebyly navíc ani podkladem pro rozhodnutí o zrušení psychiatrické ambulance, ke kterému

došlo dávno před tímto datem. Ekonomické výsledky hospodaření psychiatrické ambulance byly dle žalobce zkresleny i tím, že se v nich neodrážela velká část činnosti, která byla pro nemocnici potřebná a nebyla hrazena z veřejného zdravotního pojištění, případně se pozitivně projevovала na výsledcích jiných oddělení žalovaného. Žalobce ve svém vyjádření poukázal též na to, že i kdyby byla, zcela hypoteticky, psychiatrická ambulance zrušena důvodně, neznamenalo by toto zrušení automaticky nadbytečnost žalobce. V řízení bylo totiž svědecky prokázáno, že dominantní část činnosti psychiatra v nemocnici tvořila konziliární činnost a práce se zaměstnanci žalovaného, a proto zrušení psychiatrické ambulance by samo o sobě nemělo na tuto činnost žalobce, zabírající nadpoloviční většinu jeho pracovní doby, žádný vliv. Z tohoto pohledu by se dle žalobce nabízelo např. snížení jeho pracovního úvazku, žalovaný se však namísto toho rozhodl péči o psychiatrické pacienty zajistit externím lékařem, a to i přesto, že péči o psychiatrické pacienty žalovanému prostřednictvím vlastní soukromé ordinace nabízel i žalobce, který navíc tyto pacienty i psychiatrický provoz u žalovaného znal. Dle žalobce je zcela nepochybné, že za situace, kdy žalovaný dal internímu psychiatrovi výpověď pro nadbytečnost a současně nasmlouval soukromou psychiatrickou ambulanci, aby poskytovala nejen ambulantní, ale i konziliární pomoc oddělením nemocnice, zjevně nemá jiný důvod, než odstranění žalobce jako nepohodlného kritika tehdejšího vedení žalovaného. V neposlední řadě žalobce ve svém vyjádření poukázal též na to, že žalovaný zkoumal hospodaření psychiatrické ambulance selektivně s tím, že ve ztrátě byla i jiná oddělení žalovaného, o jejich zrušení se však vůbec neuvažovalo a jejich hospodářské výsledky zkoumány žádným způsobem nebyly. S ohledem na uvedené skutečnosti má žalobce za to, že provádění dalších důkazů k posouzení ztrátovosti psychiatrické ambulance tak, jak to požadoval a požaduje žalovaný, by bylo nadbytečné.

Odvolání směřuje proti rozsudku soudu I. stupně vydanému v řízení zahájeném přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, odvolací soud proto postupoval podle dosavadních právních předpisů (Čl. II, bod 2. zákona č. 293/2013 Sb.), tj. podle zákona č. 99/1963 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o.s.ř.“).

Odvolací soud po zjištění, že objektivně i subjektivně přípustné odvolání (§ 201 a § 202 a contrario o.s.ř.) bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.) a z důvodu podřaditelných pod § 205 odst. 2 písm. d/ a g/ o.s.ř., přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení předcházející jeho vydání (§ 212, § 212a o.s.ř.) a dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro zrušení rozsudku podle § 219a odst. 1 písm. b/ o.s.ř.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že k rozvázání pracovního poměru se žalobcem výpovědí přistoupil žalovaný dopisem ze dne 23. 9. 2011, který byl žalobci doručen téhož dne - podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 29. 12. 2011, tj. v době před nabytím účinnosti zákona č. 466/2011 Sb. (dále jen „zákoník práce“), a podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013, tj. v době před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb. (dále jen „obč. zák.“) - srov. § 3028 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb.

Podle § 52 písm. c/ zákoníku práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, stane-li se zaměstnanec nadbytečným vzhledem k rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách,

Podle § 61 zákoníku práce výpověď nebo okamžité zrušení pracovního poměru je zaměstnavatel povinen předem projednat s odborovou organizací (odst. 1). Jde-li o člena orgánu odborové organizace, který působí u zaměstnavatele, v době jeho funkčního období a v době 1 roku po jeho skončení, je k výpovědi nebo k okamžitému zrušení pracovního poměru zaměstnavatel povinen požádat odborovou organizaci o předchozí souhlas. Za předchozí souhlas se považuje též, jestliže odborová organizace písemně neodmítla udělit zaměstnavateli souhlas v době do 15 dnů ode dne, kdy byla o něj zaměstnavatelem požádána (odst. 2). Zaměstnavatel může použít souhlasu podle odstavce 2 jen ve lhůtě 2 měsíců od jeho udělení (odst. 3). Jestliže odborová organizace odmítla udělit souhlas podle odstavce 2, jsou výpověď nebo okamžité zrušení pracovního poměru z tohoto důvodu neplatné; pokud jsou však ostatní podmínky výpovědi nebo okamžitého zrušení splněny a soud ve sporu podle § 72 shledá, že na zaměstnavateli nelze spravedlivě požadovat, aby zaměstnance nadále zaměstnával, jsou výpověď nebo okamžité zrušení pracovního poměru platné (odst. 4).

Rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách není právním úkonem, neboť nejde o takový projev vůle, s nímž by právní předpisy spojovaly změnu nebo zánik práv a povinností účastníků pracovněprávního vztahu. Jedná se pouze o skutečnost (tzv. faktický úkon), která je hmotněprávním předpokladem pro právní úkony tam, kde to právní předpisy stanoví (například pro podání výpovědi podle ustanovení § 52 písm. c/ zák. práce), a která není sama o sobě způsobilá přivodit následky v právních vztazích účastníků pracovněprávního vztahu. Protože nejde o právní úkon, nelze rozhodnutí zaměstnavatele samo o sobě přezkoumávat z hlediska platnosti zejména ve smyslu ustanovení § 37 až 39 občanského zákoníku (srov. § 19 zákoníku práce); vznikne-li pochybnost, zda zaměstnavatel rozhodl o organizačních změnách, může se soud zabývat jen tím, zda takové rozhodnutí bylo skutečně přijato a zda je učinil zaměstnavatel - fyzická osoba, příslušný orgán zaměstnavatele - právnické osoby nebo ten, kdo je k tomu jinak oprávněn. Především je podstatné, zda rozhodnutí zaměstnavatele (příslušného orgánu) sledovalo změnu úkolů zaměstnavatele, technického vybavení, snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo jinou organizační změnu, pomocí níž měl být regulován počet zaměstnanců a jejich kvalifikační složení tak, aby zaměstnavatel nadále zaměstnával jen takový počet zaměstnanců a v takovém kvalifikačním složení, jaké odpovídá jeho potřebám, nebo zda podle svého obsahu nebo účelu směřovalo k jinému cíli. Jestliže rozhodnutí zaměstnavatele (příslušného orgánu) bylo opravdu přijato (posuzováno podle jeho skutečného smyslu) k dosažení změny úkolů zaměstnavatele, technického vybavení, snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo jiné organizační změny, byl splněn hmotněprávní předpoklad pro podání platné výpovědi z

pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. c/ zákoníku práce; to platí i tehdy, nebyl-li organizační změnou sledovaný efekt později dosažen nebo ukázala-li se přijatá organizační změna posléze jako neúčinná.

K předpokladům pro podání výpovědi z pracovního poměru podle § 52 písm. c/ zákoníku práce patří to, že o změně úkolů zaměstnavatele, jeho technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách přijal zaměstnavatel nebo příslušný orgán rozhodnutí, že se podle tohoto rozhodnutí konkrétní zaměstnanec stal pro zaměstnavatele nadbytečným a že je tu příčinná souvislost mezi nadbytečností zaměstnance a přijatými organizačními změnami, tj. že se zaměstnanec stal právě v důsledku takového rozhodnutí (jeho realizací u zaměstnavatele) nadbytečným.

Podle § 14 odst. 1 zákoníku práce výkon práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiného účastníka pracovněprávního vztahu a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.

Objektivní právo předpokládá, že výkon subjektivního práva směřuje k uskutečnění cíle sledovaného právní normou. Z logiky věci, dané vzájemně opačným postavením zúčastněných stran, vyplývá, že výkon subjektivního práva (vynucení splnění subjektivní povinnosti) může mít někdy za následek újmu na straně povinného subjektu, což by bylo možné vnímat jako rozpor s obecně přijímaným právním pravidlem, že každý se má chovat tak, aby nerušil práva jiného. Protože však výkon práva vylučuje protiprávnost, protože stejný stav nemůže být současně stavem právním i právu se přičítám, je třeba, vycházející ze zásady "neminem laedit, qui iure sui utitur", chování, které směřuje k zákonem předpokládanému výsledku, považovat za dovolené i tehdy, je-li jeho (eventuálním) vedlejším následkem vznik majetkové, popř. nemajetkové újmy na straně dalšího účastníka právního vztahu. Jestliže však jednájící sice koná v mezích svého práva, ale prostřednictvím realizace chování jinak právem dovoleného sleduje poškození druhého účastníka právního vztahu, jedná se sice o výkon práva, ale o výkon práva závadný, kdy jednání a jeho výsledek se snad zcela shodují s výsledkem, který mělo právo na zřeteli, ale kdy jednání bylo učiněno nikoliv za účelem dosažení výsledků, k jejichž docílení byla jednájícímu propůjčena ochrana, nýbrž aby bylo dosaženo výsledků jiných, které jsou jinak považovány za nevídaný vedlejší následek tohoto jednání. Takový výkon práva, i když je se zákonem formálně v souladu, je ve skutečnosti výkonem práva jen zdánlivým; účelem zde není vykonat právo, ale poškodit jiného, neboť jednájící v rozporu s ustálenými dobrými mravy je přímo veden úmyslem způsobit jinému účastníku újmu, zatímco dosažení vlastního smyslu a účelu sledovaného právní normou zůstává pro něho vedlejší a je z hlediska jednájícího bez významu. Za zneužití práva a jeho výkon v rozporu s dobrými mravy ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 zákoníku práce tedy lze považovat pouze takové jednání, jehož cílem není dosažení účelu a smyslu sledovaného právní normou, nýbrž které je v rozporu s ustálenými dobrými mravy vedeno přímým úmyslem způsobit jinému účastníku újmu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 992/99, uveřejněný pod č. 126 v časopise Soudní judikatura, roč. 2000).

Vzhledem k tomu, že mezi účastníky nebylo sporné, že výpovědi žalobce z pracovního poměru předcházelo rozhodnutí žalovaného o organizační změně spočívající ve zrušení psychiatrické ambulance, zabýval se soud I. stupně tím, zda přijetí tohoto rozhodnutí nebylo ze strany žalovaného zneužitím práva ve smyslu shora citovaného § 14 zákoníku práce, tedy zda skutečným cílem rozhodnutí o organizačním opatření byla snaha o zlepšení ekonomického fungování žalovaného, nebo zda uvedené rozhodnutí bylo přijato za účelem vytvoření podmínek pro rozvázání pracovního poměru s žalobcem, jakožto s jedním z hlavních kritiků tehdejšího vedení žalovaného. Soud I. stupně při řešení této otázky dospěl k závěru, že s ohledem na události, které předcházely rozhodnutí o organizační změně spočívající ve zrušení psychiatrické ambulance a výpovědi žalobce z pracovního poměru, nebylo rozhodnutí o organizační změně ve skutečnosti motivováno zlepšením hospodaření nemocnice, ale bylo záminkou pro vytvoření možnosti rozvázat s žalobcem pracovní poměr. Dle soudu I. stupně se proto ze strany žalovaného jednalo o zneužití výkonu práva ve smyslu shora citovaného § 14 odst. 1 zákoníku práce. K uvedenému závěru, jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku, soud I. stupně dospěl na základě zjištění o událostech, které rozhodnutí o organizační změně předcházely, zejména o tom, že žalobce byl jedním z výrazných kritiků tehdejšího vedení žalovaného, byl iniciátorem založení občanského sdružení Občané za nemocnici Kyjov a u žalovaného působící Odborové organizace Nemocnice Kyjov, že kritika tehdejšího vedení žalovaného byla silně medializována a též na základě zjištění, že žalovaný nikdy předtím o zrušení psychiatrické ambulance neuvažoval, její ztrátovost neřešil a neměl pro své rozhodnutí o organizační změně spočívající ve zrušení psychiatrické ordinace k dispozici žádnou analýzu jejího hospodaření, ale pouze výstupy z ekonomických systémů.

Z odůvodnění napadeného rozsudku tak vyplývá, že se soud I. stupně řádně nevypořádal s obranou žalovaného, která byla založena na tvrzení, že důvodem rozhodnutí o organizační změně spočívající ve zrušení psychiatrické ambulance byla její dlouhodobá ztrátovost, a tedy snaha žalovaného o zlepšení ekonomického fungování žalovaného. Pokud soud I. stupně neučinil dostatečná skutková zjištění o ekonomickém fungování psychiatrické ambulance a o tom, zda i bez analýzy tohoto hospodaření bylo možno, a to pouze na základě výstupů z ekonomického oddělení, dospět k závěru o ztrátovosti psychiatrické ambulance, o jejích příčinách a o dopadu této ztrátovosti na celkové hospodaření žalovaného, nelze jeho závěr, že cílem rozhodnutí o zrušení ambulance nebyla snaha o zlepšení ekonomického fungování žalovaného, nýbrž snaha vytvořit podmínky pro rozvázání pracovního poměru s žalobcem, pro nedostatek důvodů přezkoumat.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti proto odvolací soud za použití § 219a odst. 1 písm. b/ o.s.ř. rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.).

V dalším řízení bude na soudu I. stupně, aby otázku, zda rozhodnutí o zrušení psychiatrické ambulance bylo či nebylo ze strany žalovaného zneužitím práva, znovu posoudil. Vzhledem k obraně žalovaného založené na tvrzení, že důvodem pro zrušení psychiatrické ambulance byla její dlouhodobá ztrátovost mající negativní dopad na

ekonomické fungování žalovaného, bude nezbytné doplnit dokazování žalovaným navrženým znaleckým posudkem z oboru ekonomika. Otázky ztrátovosti psychiatrické ambulance a jejího dopadu na ekonomické fungování žalovaného jsou totiž otázkami, k jejichž posouzení je třeba odborných znalostí, bez nichž z výstupů z ekonomických systémů žalovaného, které měl dosud soud I. stupně k dispozici, potřebný závěr učinit nelze. Bude-li po doplnění dokazování odůvodněn závěr, že ze strany žalovaného se nejednalo o zneužití práva ve smyslu § 14 odst. 1 zákoníku práce, bude se soud I. stupně zabývat tím, zda na žalovaném bylo možno spravedlivě požadovat, aby žalovaného i nadále zaměstnával (srov. § 61 odst. 4 zákoníku práce).

V novém rozhodnutí o věci rozhodne soud I. stupně též o nákladech tohoto odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o.s.ř.).

Právním názorem odvolacího soudu je soud I. stupně vázán (§ 226 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek § 237 o.s.ř. do dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Okresního soudu v Hodoníně; přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Brno 23. března 2016

JUDr. Pavel Malý v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Veronika Horáčková